

IGUALTAT DE GÈNERE: QÜESTIÓ DE JUSTÍCIA I NOVA VISIÓ

En uns països més, en altres no tant, aquesta temàtica sacseja amb força i a vegades amb passió l'opinió pública, el diàleg social i fins i tot els debats parlamentaris i legislatius. És un dels temes del moment: el "gènere".

No és pas un problema de les dones, ni tampoc dels homes, sinó dels fonaments mateixos de la nostra conducta social: aquests models o 'paradigmes' sobre els quals, tot i no saber-ho, estem assentats, principis filosòfics, religiosos, costums, símbols... antics, fins i tot ancestrals...

És la qüestió del "gènere", aquesta construcció social que ara veiem amb més claredat que no s'ha de confondre amb la sexualitat, encara que hi estigui molt lligada. La "teoria del gènere" només és un instrument conceptual, provinent de les ciències socials, que descriu i analitza críticament la construcció sociocultural del patriarcat, sistema que, estructuralment, assigna menys valor i poder a la dona. Benvingudes siguin totes les eines quan es tracta d'analitzar multidisciplinàriament els problemes i de cercar-ne la millor solució. És un instrument relativament nou, i sobretot crític: ha estat elaborat precisament per les víctimes, en un exemple de presa de consciència i de compromís que ens ajuda a tots a descobrir i analitzar el problema. Sempre hem dit que els oprimits tenen el "privilegi hermenèutic" d'interpretar i intuir millor d'on vénen les arrels de l'opressió que pateixen, la qual cosa és un motiu important per atendre'l.

La qüestió de gènere no deixa ningú indiferent. Toca fibres íntimes de la nostra psicologia i de la nostra consciència sexual i de vida familiar. Commou també els fonaments de les esglésies, que potser han estat massa temps d'esquenes a aquesta problemàtica, assentades damunt d'un antifeminisme i antisexualisme inconscient, que venien dins del "paquet filosòfic" (aliè, platònic sobretot, de menyspreu al cos) propi de la cultura occidental.

Hauríem d'haver-lo afrontat ja fa temps, i l'ha d'afrontar tothom ja. La nostra Agenda també vol aportar-hi el seu granet de sorra, des de la metodologia de l'educació popular: ha de ser possible dialogar, descobrir els condicionaments ocults, afrontar-los amb humilitat, obrir-nos al canvi, sense per això perdre l'equilibri.

En primer lloc cal reconèixer la desigualtat inveterada a la qual s'ha sotmès mil·lenàriament la dona, l'antifeminisme de bona part del patrimoni simbòlic occidental judeocristià, tradicionalment androcèntric, així com la complexitat de les nostres identitats, més enllà d'allò simplement biològic dual.

La igualtat és un dret humà, i ja vam dedicar l'Agenda de fa dos anys al tema de la desigualtat econòmica. Doncs bé, la "igualtat de gènere" també és un dret humà fonamental. No necessita ser "igualitarisme", no ha de ser-ho; pot ser equitat, en al·lusió sobretot a les mesures de "discriminació positiva" que siguin necessàries en un determinat moment social per reconduir-nos a la igualtat, una igualtat que no és pas un dret aïllat o abstracte, sinó que inclou el dret a la dignitat, a les oportunitats socials, al respecte, al treball, al mateix sou...

La igualtat de gènere és **qüestió de justícia**, i com a tal, és innegociable, i ha de ser universal. No cal ser dona, o tenir una identitat sexual determinada, per assumir aquesta bandera: tot ésser humà ha de fer-se seva la causa de la igualtat de gènere.

Les esglésies, per la seva banda, no poden eludir la qüestió de gènere, ni a la societat ni en el seu propi interior. Jesús va apostar clarament per la inclusió de totes les persones, i la seva utopia de justícia, que anomenava Regne, és símbol de la inclusió major. Per a tot existeix una jerarquia de veritats i de valors, i en ella la justícia té precedència sobre qualsevol justificació filosòfica o teològica, així com sobre la simple tradició. Mentre hi hagi persones discriminades per la seva condició sexual, la teologia feminista de l'alliberament tindrà sentit.

Qualificar la teoria de gènere com a "ideologia" és en realitat un intent de pervertir gratuïtament tota una nova comprensió dels drets humans que està madurant en la consciència de la humanitat i que exigeix noves relacions socials; anomenar-la "ideologia" per intentar reduir la seva veritat i la seva justícia, és una coneguda tracamanya ideològica. Amb l'Evangeli a la mà, ens atrevim a dir que qualsevol discurs religiós que justifiqui la inferiorització de la dona o qualsevol altra injustícia de gènere, actua com a ideologia de gènere.

En el fons, la igualtat de gènere es correspon amb una **nova visió**, que se'ns imposa després de l'estudi i la revisió curiosa dels paradigmes, mites, filosofies... que arrosseguem acumuladament des d'èpoques ancestrals... És un període de diversos mil·lennis el que ara està concloent. El canvi de visió que està en marxa és profund, i ha de ser acollit amb un sentit tant crític com positiu i participatiu.

Estiguem a l'alçada d'aquest moment històric. No deixa d'haver-hi perills, i sempre són possibles les exageracions, per això mateix hem de fer-nos presents en el debat social, per contribuir a la construcció d'una justícia social plena i al respecte dels drets humans de totes les persones, sense distinció per la seva condició sexual. Efectivament, és qüestió de justícia i de nova visió.

PERE CASALDÀLIGA
I JOSÉ MARÍA VIGIL

